

คุณลักษณะของผู้บริหารกับการบริหารงบประมาณสถานศึกษา
สังกัดเทศบาลในภูมิภาคตะวันตก
The Characteristics of Administrators and Budgeting
Management of Municipality Schools in Western Region

สุเมธ จันทร์เจ็ญ*

Sumet Janjuajun

ศิริชัย ชินะตั้งกูร**

Sirichai Chinatankul

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบคุณลักษณะของผู้บริหารกับการบริหารงบประมาณสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในภูมิภาคตะวันตก กลุ่มตัวอย่างคือ สถานศึกษาสังกัดเทศบาลในภูมิภาคตะวันตก จำนวน 58 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในภูมิภาคตะวันตกอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารงบประมาณสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในภูมิภาคตะวันตกอยู่ในระดับมาก 3) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานการบริหารงบประมาณสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในภูมิภาคตะวันตกในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Abstract

The purposes of this research were to understand 1) the characteristics of municipal school administrators in western Thailand 2) the school budgeting management in western municipality region, and 3) the relationship between the characteristics of school administrators and the budgeting management in western municipality region. The schools under the jurisdiction of municipalities in western Thailand were the unit of analysis for this study. The sample was taken of 58 schools under the jurisdiction of municipalities in western Thailand. The instruments used for gathering data were questionnaires and interview questions. The data was analyzed for percentage, mean, standard deviation and stepwise multiple regression analysis.

The research findings revealed that:

* นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

** อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

1. The characteristics of school administrators western municipalities as a whole and individual was at a high level.
2. The school budgeting management in western municipalities as a whole and individually was at a high level.
3. There was a significant correlation of 0.05 between the characteristics of school administrators and the school budgeting management in western municipality region.

บทนำ

จากกระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้สังคมโลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นผลให้เกิดการแข่งขันกันทุกด้าน เพื่อให้สามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง และสมศักดิ์ศรี ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาคุณภาพคนให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะแข่งขันกับนานาประเทศและก้าวทันโลก ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่า การศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างสรรค์พัฒนาคนให้มีศักยภาพและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้ที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งของสถานศึกษานั้น เพราะเป็นผู้ควบคุมดำเนินงานทุกอย่างภายในสถานศึกษาดังนั้นพฤติกรรมของผู้บริหาร จึงเป็นเครื่องชี้วัดอย่างหนึ่งว่าจะสามารถทำให้การดำเนินการต่างๆ ของสถานศึกษาสำเร็จมากน้อยเพียงใด ผู้บริหารสถานศึกษาที่ชาญฉลาดต้องสามารถกำหนดพฤติกรรมของตนให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ที่โรงเรียนได้เผชิญอยู่ประสานความร่วมมือ ร่วมใจของเพื่อนครูภายในโรงเรียนเพื่อสามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม และอีกสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาและเป็นตัวผลักดันให้การศึกษาระดับความสำเร็จดังเป้าหมายที่ได้วางไว้ก็คือ การบริหารงานด้านงบประมาณ สำหรับแผนการปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณการเงินและพัสดุให้เป็นระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานนั้น เป็นการปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณให้มีความโปร่งใส มีความเป็นธรรม มีประสิทธิภาพ เพราะการบริหาร

งบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงานจะเน้นความสำคัญกับการกำหนดพันธกิจขององค์กร จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ กลยุทธ์แผนงาน งาน/โครงการอย่างเป็นระบบ มีการติดตามและประเมินผลสม่ำเสมอ เพื่อวัดผลสำเร็จของงาน เป็นระบบที่เชื่อมโยงการบริหารจัดการทรัพยากร การเงินและพัสดุ ที่สะท้อนให้เห็นถึงผลสำเร็จของงาน หรือพันธกิจต่างๆ ขององค์กรหรือของรัฐ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและทำให้ประเทศชาติ มั่นคงและพึ่งตนเองได้

ปัญหาการวิจัย

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อสถานศึกษาและชุมชน แต่จากการศึกษาของสำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษามีข้อบกพร่อง ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาขาดเทคนิคและเทคโนโลยีการบริหารที่ดี ทำให้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ได้อย่างเต็มที่ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาขาดคุณลักษณะของการเป็นผู้บริหารที่ดีที่ส่งผลต่อการทำงานและการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ เมื่อผู้บริหารขาดคุณลักษณะของการเป็นผู้บริหารที่ดีแล้ว ย่อมจะสัมพันธ์กับการบริหารงานหลายด้านด้วยกัน และที่สำคัญคือการบริหารงบประมาณ ในส่วนของการบริหารงบประมาณ พบว่าปัญหาการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลปัจจุบัน เกิดขึ้นเนื่องจาก

โรงเรียนเทศบาลเป็นโรงเรียนที่อยู่ภายใต้การดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นโรงเรียนของชุมชนซึ่งมีนายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารในการบริหารงานของเทศบาลนั้นไม่ได้บริหารงานด้านการศึกษาเพียงด้านเดียว แต่มีหลายหน่วยงานที่เทศบาลจะต้องบริหารงานและดูแลรับผิดชอบจึงส่งผลให้เกิดปัญหาความล่าช้าของการบริหารงบประมาณ นอกจากนี้ยังมีปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านงบประมาณการเงิน การบัญชี พัสดุ โดยตรงจำนวนมาก โดยส่วนใหญ่แล้วโรงเรียนต้องแก้ปัญหาโดยการมอบหมายให้ครูในโรงเรียน ที่มีหน้าที่สอนหนังสือเป็นหลักอยู่แล้วให้ปฏิบัติหน้าที่ในส่วนนี้แทนจึงทำให้เกิดความล่าช้าเพราะขาดความชำนาญและภาระงานที่มีมาก หรือแม้แต่ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ก็ยังขาดความรู้ความเข้าใจและขาดประสบการณ์ในการบริหารงานด้านงบประมาณ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อทราบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในภูมิภาคตะวันตก
2. เพื่อทราบการบริหารงบประมาณสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในภูมิภาคตะวันตก
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับการบริหารงบประมาณสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในภูมิภาคตะวันตก

วิธีการวิจัย

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ใช้แผนแบบการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเดียวศึกษาสภาพการณ์ไม่มีการทดลอง (the one-shot, non-experimental case study)

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยสถานศึกษาในสังกัดกอง/สำนักการศึกษาเทศบาลในภูมิภาคตะวันตก 8 จังหวัด มีสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลซึ่งเป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 67 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง สถานศึกษาสังกัดเทศบาลเทศบาลภูมิภาคตะวันตกในแต่ละจังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 5 โรงเรียน นครปฐม จำนวน 5 โรงเรียน ประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 10 โรงเรียน เพชรบุรี จำนวน 13 โรงเรียน ราชบุรี จำนวน 10 โรงเรียน สมุทรสงคราม จำนวน 8 โรงเรียน สมุทรสาคร จำนวน 8 โรงเรียน และสุพรรณบุรี จำนวน 8 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 58 โรงเรียน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

2. ตัวแปรต้น เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในภูมิภาคตะวันตก ตามแนวความคิดของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งจำแนกออกเป็น 8 ด้าน ดังนี้ 2.1) ภาวะผู้นำ หมายถึง คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารว่าเป็นไปในทางส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์กรมากน้อยเพียงใด 2.2) การจูงใจ คือ ลักษณะการใช้สิ่งจูงใจหรือ วิธีการกระตุ้นแบบต่างๆ เพื่อให้ผู้อื่นปฏิบัติในสิ่งที่ตนเองประสงค์ 2.3) การสื่อสาร หมายถึง การติดต่อด้วยเทคนิคและวิธีการต่างๆ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายขององค์กร 2.4) การปฏิสัมพันธ์ หมายถึง ความสัมพันธ์

และการร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานของบุคลากร ทั้งในและนอกองค์การ 2.5) การตัดสินใจ หมายถึง การที่ผู้บริหารเลือกใช้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือมาประกอบการตัดสินใจอย่างเหมาะสมกับสภาพ ปัญหาและสภาวะการณ์ ซึ่งที่ทั้งการรวมอำนาจในการตัดสินใจและกระจายอำนาจในการตัดสินใจ ไปสู่บุคคลอื่นในระดับต่างๆ กัน 2.6) การกำหนด เป้าหมาย หมายถึง ความสามารถในการกำหนด ทิศทางและระยะเวลาการทำงาน รวมทั้งความสำเร็จ ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากรใน หน่วยงานและเปิดโอกาสให้บุคคลในองค์การได้มี ส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและแนวทางการ ปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ 2.7) การ ควบคุมการปฏิบัติงาน หมายถึง ความสามารถในการ กำกับดูแลติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผน รวมถึงการประเมินและการปรับปรุงแผนการปฏิบัติงาน ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด 2.8) เป้าหมาย การปฏิบัติงานและฝึกรอบรม หมายถึง ระดับความ ต้องการในการบรรลุเป้าหมายของการปฏิบัติงาน การให้โอกาสเพื่อพัฒนาความสามารถของครูและ การสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินการ

3. ตัวแปรตาม เป็นตัวแปรเกี่ยวกับการ บริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา ขอบข่ายการ บริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ได้แก่ 3.1) การ วางแผนงบประมาณ หมายถึง การจัดทำแผนการ ดำเนินงานด้านงบประมาณที่เกิดจากการมีส่วนร่วม ของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้การปฏิบัติมีความรอบคอบ รัดกุมและครบถ้วน สอดคล้องกับแผนงานที่ได้ ตั้งไว้ 3.2) การกำหนดผลผลิตและการคำนวณ ต้นทุน หมายถึง การวิเคราะห์สภาพการณ์และการ ดำเนินงานรวมทั้งแผนงานในปีที่ผ่านมาแล้วนำมา ใช้ในการกำหนดกิจกรรมและผลผลิตที่จะเกิดขึ้น

โดยการกำหนดเกณฑ์จำแนกต้นทุนและค่าใช้จ่าย เชื่อมโยงต้นทุนสู่ผลผลิต ระบบติดตามตรวจสอบ และการบริหารต้นทุน 3.3) การจัดระบบจัดซื้อจัดจ้าง หมายถึง กระบวนการหรือการจัดแผนในการ จัดซื้อจัดจ้างที่จะบ่งบอกว่า จัดซื้อหรือจ้างทำพัสดุ ชนิดไหน จำนวนเท่าใด ในเวลาใด และจะจัดซื้อ จัดจ้างอย่างไร เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรที่ใช้ในการ ดำเนินงานได้ทันเวลา มีปริมาณ คุณภาพ และ ประโยชน์ในการใช้งานเหมาะสมกับราคา 3.4) การ บริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ หมายถึง การจัดระบบการบริหารทางการเงินของ องค์การให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยส่วนราชการ แต่ละระดับต้องจัดให้มีมาตรฐานในการควบคุม ทางการเงินและการจัดวางระบบการบัญชีและ การเงิน ที่มีความสอดคล้องกับลักษณะโครงสร้าง การดำเนินงาน เป็นระบบที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ 3.5) การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน หมายถึง การนำเสนอข้อมูลทางการเงินเพื่อแสดง ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานขององค์การ ให้แก่บุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับองค์กรรวมถึง ผลการดำเนินงานว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือมีความ สามารถในการบริหารทางการเงินให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลอย่างไร 3.6) การบริหารสินทรัพย์ หมายถึง กระบวนการในการจัดหาและใช้ประโยชน์ จากสินทรัพย์อย่างคุ้มค่า รวมทั้งป้องกันมิให้สูญหาย เสียหาย ล้าสมัยหมดเปลืองไปโดยไร้ประโยชน์ หรือ ขาดการบำรุงรักษาที่เหมาะสม 3.7) การตรวจสอบ ภายใน หมายถึง กลไกในการควบคุมไม่ให้เกิดการใช้จ่ายงบประมาณในทางที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งจะถูก ตรวจสอบได้โดยระบบการตรวจสอบภายในของ องค์การ ซึ่งประกอบด้วย การดำเนินการตรวจสอบ ทางการเงินและการประเมินผลการใช้งบประมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

1. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน และประสบการณ์ในการทำงานโดยที่แบบสอบถามตอนนี้เป็นแบบตัวเลือก ที่กำหนดคำตอบไว้ให้

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในภูมิภาคตะวันตก สร้างเครื่องมือขึ้นตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาตามมาตรฐานทางการเงิน (7 Hurdles) และแบบสัมภาษณ์เพิ่มเติมในเรื่องของการปฏิบัติงาน การกำหนดผลผลิตและการคำนวณต้นทุนและการจัดระบบจัดซื้อจัดจ้าง

แบบสอบถามในตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามชนิดจัดลำดับคุณภาพ 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's five rating scale) ซึ่งมีความหมายดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหาร/การบริหารงบประมาณ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ให้มีน้ำหนัก 1 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหาร/การบริหารงบประมาณ อยู่ในระดับน้อย ให้มีน้ำหนัก 2 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหาร/การบริหารงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง ให้มีน้ำหนัก 3 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหาร/การบริหารงบประมาณ อยู่ในระดับมาก ให้มีน้ำหนัก 4 คะแนน

ระดับ 5 หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหาร/การบริหารงบประมาณ อยู่ในระดับมากที่สุด ให้มีน้ำหนัก 5 คะแนน

2. แบบสัมภาษณ์ เป็นการถามคำถามแบบปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถบรรยายหลักการและวิธีในการปฏิบัติงาน รวมทั้งสามารถแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำหนังสือบันทึกถึงบัณฑิตวิทยาลัยผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาและภาควิชาการบริหารการศึกษา เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังสถานศึกษาเพื่อเก็บข้อมูล และในส่วนของแบบสัมภาษณ์ได้ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังสมาชิกสภาเทศบาล ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา ผู้อำนวยการสำนักการคลัง ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและผู้อำนวยการสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาเพื่อขอเข้าทำการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามจัดระเบียบข้อมูลและลงรหัส นำข้อมูลดังกล่าวไปคำนวณหาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และนำแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปเชิงพรรณนา

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้สถิติดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ค่าความถี่ (f) และค่าร้อยละ (%)

2. การวิเคราะห์ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารกับการบริหารงบประมาณ ในโรงเรียนเทศบาลภูมิภาคตะวันตก ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในช่วงใด ก็แสดงว่าคุณลักษณะของผู้บริหารและการบริหารงบประมาณ เป็นแบบนั้น ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบสท์¹ มีรายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 ถึง 1.49

แสดงว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร/การบริหารงบประมาณในสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50 ถึง 2.49

แสดงว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร/การบริหารงบประมาณในสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50 ถึง 3.49

แสดงว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร/การบริหารงบประมาณในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50 ถึง 4.49

แสดงว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร/การบริหารงบประมาณในสถานศึกษา อยู่ในระดับมา

ค่าเฉลี่ย 4.50 ถึง 5.00

แสดงว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร/การบริหารงบประมาณในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารกับการบริหารงบประมาณในโรงเรียนใช้วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ r_{xy} ของเพียร์สัน (Pearson's product - moment correlation coefficient)

สรุปผลการวิจัย

1. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในภูมิภาคตะวันตก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านภาวะผู้นำมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านเป้าหมายการปฏิบัติงานและการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. การปฏิบัติงานการบริหารงบประมาณสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในภูมิภาคตะวันตกโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านการตรวจสอบภายในมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงบประมาณสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในภูมิภาคตะวันตก มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.643 และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงบประมาณสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันทุกด้าน

การอภิปรายผล

การแสดงให้เห็นถึงภาวะผู้นำในตัวผู้บริหารสถานศึกษาในอันที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นในตัวครูและบุคลากร และเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีและสร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้น ซึ่งสิ่งต่างๆ

เหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของสถานศึกษารวมทั้งเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่ชุมชนที่จะสนับสนุนสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ต่อไป

ส่วนความสัมพันธ์ของการบริหารงบประมาณในด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้างกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านภาวะผู้นำ ทั้งสองด้านนี้มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับมากเป็นอันดับสุดท้าย อาจเนื่องมาจากการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้างเป็นเรื่องของความรู้ความเข้าใจในระเบียบงานพัสดุ การทำบัญชีพัสดุและทะเบียนพัสดุ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับด้านภาวะผู้นำโดยทางอ้อม จึงมีความเป็นไปได้ที่ว่าผู้ให้ข้อมูลต้องการสื่อความหมายดังกล่าวออกมาในผลการวิจัยซึ่งตรงกับความเป็นจริง

นอกจากนี้ความสัมพันธ์ของการบริหารงบประมาณในด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้างกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการกำหนดเป้าหมาย ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการจูงใจและด้านการมีปฏิสัมพันธ์อยู่ในระดับมากตามลำดับ ซึ่งสาเหตุที่ผลการวิจัยออกมาเช่นนี้ย่อมแสดงให้เห็นว่าการบริหารงบประมาณในด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้างนั้นมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านต่างๆ ที่ได้กล่าวไปแล้วในระดับมากไม่ว่าจะเป็นการร่วมมือกันในการกำหนดเป้าหมายของการทำงานด้านการจัดซื้อจัดจ้าง การใช้การติดต่อสื่อสารในสถานศึกษาในการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีเพื่อจูงใจในการทำงานจัดซื้อจัดจ้างให้ประสบผลสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของแผนงาน/โครงการและเสร็จทันตามกำหนดเวลาที่ได้มีการวางไว้ตามแผนงาน/โครงการนั้น

จากผลการวิจัยยังสามารถสังเกตได้อีกว่าการบริหารงบประมาณในด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณมีความสัมพันธ์

กับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการตัดสินใจและด้านเป้าหมายการปฏิบัติงานและการฝึกอบรมอยู่ในระดับมากเป็นอันดับท้าย และการบริหารงบประมาณในด้านการบริหารสินทรัพย์มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการตัดสินใจและด้านการควบคุมการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากเป็นอันดับท้าย เช่นกัน โดยสามารถกล่าวแยกเป็นรายการได้ดังนี้ ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณมีความสัมพันธ์กับด้านการตัดสินใจและด้านเป้าหมายการปฏิบัติงานและการฝึกอบรมในระดับมากเป็นอันดับท้าย อาจเป็นเพราะว่าการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบหลักเกณฑ์ที่มีการวางไว้อย่างเป็นระบบอยู่แล้ว ซึ่งการปฏิบัติเรื่องเหล่านี้จะต้องอาศัยการตัดสินใจ การรวบรวมข้อมูลและการพัฒนาบุคลากรเพียงแต่อาจจะน้อยกว่าในด้านอื่นๆเท่านั้น ส่วนด้านการบริหารสินทรัพย์มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการตัดสินใจและด้านการควบคุมการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากเป็นอันดับท้ายเช่นกันนั้น ก็อาจกล่าวได้ว่าด้านการบริหารสินทรัพย์เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บบำรุงรักษาและซ่อมแซมวัสดุครุภัณฑ์ รวมทั้งการจัดหาและใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงต้องใช้การตัดสินใจในการดำเนินงานแต่ไม่มากเท่ากับด้านอื่นๆ หรือแม้แต่กับด้านการควบคุมการปฏิบัติงาน การบริหารสินทรัพย์ก็ต้องมีการกำกับติดตามเพื่อให้งานนั้นดำเนินไปได้อย่างราบรื่น และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ แต่การดำเนินงานที่มีความสัมพันธ์ดังกล่าวยังน้อยกว่าความสัมพันธ์กับด้านที่เหลือจึงส่งผลให้ผลการวิจัยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมากเป็นอันดับท้ายของตาราง ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าทุกด้านมีความสัมพันธ์กัน

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบการวิจัย การอภิปรายผล ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะทั่วไปและข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรจัดให้มีการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารกับการบริหารงบประมาณสถานศึกษาสังกัด ในภูมิภาคตะวันตก โดยการสร้างความตระหนักถึงประโยชน์ของเป้าหมายการปฏิบัติงานและการฝึกอบรมให้มากขึ้นและให้ทางสำนักการศึกษาฯ ได้จัดดำเนินการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจกระทำได้หลายวิธี เช่น การฝึกอบรม การสัมมนา และการศึกษาดูงาน เป็นต้น และผู้บริหารเองควรให้ความสนใจในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

2) ควรมีนโยบายสนับสนุนให้ผู้ที่มาดำรงตำแหน่งทางการบริหารต้องผ่านการฝึกอบรม หรือพัฒนาภาวะความเป็นผู้นำทั้งทางด้านกายและสังคม บุคลิกภาพ และคุณลักษณะเชิงทักษะ รวมทั้งความสามารถและทักษะในกระบวนการบริหารจัดการมาอย่างเพียงพอ เพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

เอกสารที่อ้างอิง

- จิราภรณ์ อิมวิทยา.(2532). พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานระดับสูง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร.(2540). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ. (2544). มาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 Hurdles กับการจัดทำงบประมาณระบบใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: บริษัท ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์จำกัด.
- นพพงษ์ บุญจิตรากุล.(2536). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : บทพิตรการพิมพ์.
- ปราณี อริคมานนท์. (2550). ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภูมิภาคตะวันตก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เนื่องและมีประสิทธิภาพ

3) ควรจัดสรรบุคลากรที่มีความเหมาะสมและเพียงพอในการดำเนินการในเรื่องของการตรวจสอบภายใน โดยให้สามารถใช้อำนาจตามหน้าที่ได้อย่างแท้จริงเพื่อให้การปฏิบัติงานด้านการบริหารงบประมาณของสถานศึกษามีความเป็นปัจจุบันและมีความโปร่งใสมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในภูมิภาคตะวันตก
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติการบริหารงบประมาณสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในภูมิภาคตะวันตก
3. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา โดยให้มีการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ระดับลึก หรือการจัดกลุ่มสนทนา ซึ่งจะได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงมากกว่าการใช้แบบสอบถามเพียงอย่างเดียว

- ลัดดา ศรีสุวรรณ.(2547). **พฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารชายและผู้บริหารหญิงโรงเรียนในสังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี**. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ลัดดา เสนาะพิน. (2537). **ประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ในการบริหารงานด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วาทีณี ต้นลีวีระวงศ์. (2546). **ความรู้และการดำเนินงานเกี่ยวกับการวางแผนงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารและครูโรงเรียนในโครงการนำร่อง การปรับปรุงระบบการจัดการงบประมาณ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.(2543). **ประสิทธิภาพการบริหาร**. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์ จำกัด.
- สมหวัง ขอเอื้อนกลาง.(2546). **ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางในการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- Griffith, D. E. (1959). **Administrative Theory**. New York : Appleton – Century – Crofts.
- Likert, R. (1961) **New Patterns of Management**. New York : McGraw-Hill Book Company.
- Mulford, B., Kendell, L., and Kendell, D. (2004). **Administrative Practice and High School Students' Perceptions of Their School, Teachers and Performance**. Journal of Educational Administration 2004(42),1.
- Steers, R.M. and Porter, L.W. (1983). **Motivation and Work Behavior**. 3rd ed. New York : McGraw – Hill.